

BUTLLETI

DE LA

LLIGA CATALANISTA DE GIRONA

Any I.

Diumenge 10 de Novembre de 1901

N.º 7

Sortirà quan convinga.—No 's retornan els originals.—Se reparteix de franch.—S'admeten donatius voluntaris per a la publicació.—Anuncis a preus convencionals.—Tots els socis tenen dret a la col·laboració.

NOSTRES CANDIDATS

CANDIDATURA ADMINISTRATIVA

PATROCINADA PER «LA LLIGA CATALANISTA»

Districte 1.er (Seccions 1.ª, 2.ª y 3.ª)

D. Francisco Monsalvatje y Fossas

propietari y banquer

D. Joan Planas y Escubós

enginyer industrial y comerciant

D. Jaume Garriga y Tolosá

magatzemista y propietari

Districte 2.^{on} (Secció 4.ª)

D. Joaquim Franquesa y Barceló

advocat y propietari

D. Prudenci Xifra y Antiga

comerciant y propietari

Districte 3.er (Seccions 5.ª y 6.ª)

D. Narcis Sambola y de Brugués

hisendat

D. Ignasi Prim y de Balle

advocat y propietari

D. Felip Vilaró y Pou

fuster y propietari

Districte 4.^t (Secció 7.ª)

D. Joseph Portas y Paler

propietari y comerciant

D. Joan Tapiola y Mateu

comerciant y exportador

¡A VOTAR!

Hem arribat al dia de fer quelcom en favor de la Pàtria, que es igual á dir en favor dels nostres propis interessos. Avuy podém dar una forta empenta al destorb etern del benestar moral y material de la nostra ciutat, y ajudant á portar á la administració municipal homes de probitat reconeguda y de veritable importancia, que comensin la salvadora obra de regenerar la corporació popular que més d'aprop ens governa.

Hem de regoneixer, que, avans d'are s'havían fet alguns esforços en aquest sentit, y fins que s'havía lograt en anteriors eleccions traure de las urnas alguns regidors decents que anaren al Ajuntament ab ver desitj de regenerarlo; més hem de confessar també que 'ls treballs fets no estavan á la altura convenient per tocar un resultat de definitivas conseqüencias. Els que havían anat al Municipi ab bona intenció y ab veritable anhel de traure d'ell la bruticia, no eran en número sufficient per contrarrestar la acció dels negociants y vividors que, com els corchs, viuen de la destrucció que ells mateixos causan en els interessos comunals.

Avuy el cas ja es diferent: avuy la acció de la gent de bé es més unánim y més potent. Avuy es tot Girona que s'aixeca contra 'ls xucladors de la seva vida.

Tothom está cansat d'ajudar als agiotistas, y tothom pensa en buscar homes desinteressats y rectes que cuydin be de lo que á tots més interessa.

No cal pas deixar perdre una ocasió tan oportuna. No cal pas dormir y mantenirse en la inacció: es necessari tirarse al carrer, donar la cara y votar com la justicia mana y com nostre profit mateix exigeix.

¿No es una vergonya per Girona y pels gironins tenir una corporació municipal que de tot se cuydi menys de lo que més interessa al benestar, progrés y cultura de la ciutat y dels ciutadans? ¿No es una veritable llástima que, poguent estar ben dirigits y administrats, tinguem de viure sens administració ni direcció per falta d'homes que sápigam y vulgan tenirne y posarla en práctica? ¿Y qui, sino la nostra apatía, te la culpa de que aixís succehesca?

Fem, donchs, nn esforços y triomfém en aquesta noble y profitosa lluyta.

De moment tenim ja sobre 'ls nostres enemichs una notable ventatja. Ab prou feyna han pogut trovar per formar sa candidatura cap home de mitjana representació, perque tots els que han anat á trovar que tinguessin, com sol dirse, nas á la cara, s'han negat en rodó á servirlos de ninot de palla per omplonar las cadiras de la corporació municipal. Els homes honrats ja 's donan vergonya d'anar en companyia dels explotadors de la nostra hisenda, y 's van convencent de que es hora de foragitar de casa la Ciutat als aliats del desgovern que desde Madrit ens reventa.

Y en cambi, va operantse en tots els ciutadans un moviment de retrocés cap á la reivindicació de la nostra honra embrutida y cap á la rehabilitació de la Pàtria abatuda y desmoralisada.

Avuy está ja en la conciencia de tothom que es necessari cambiar d'homes y de sistemas; y ja ningú vol seguir la veu dels que cercan ajuda pera continurr saciant sas famélicas ansias de guany y negoci.

¡A votar, donchs, gironins! ¡á las urnas! A votar sí; pero á votar la candidatura íntegra dels que representan l'estol de patricis que 'ns despertém per ferho tot nou, per enderrocar l'edifici corcat y aixecar el nou edifici de la probitat, la honradés y la administració públicas y privadas.

¡A baix els cacichs! ¡A fora els candidats que presentan! ¡Vots en favor dels ciutadans dignes que proposa la LLIGA CATALANISTA!

NOSTRES ENEMICHS

Ja 'ls coneix tothom.

Son els centralistas de tots matisos, tan els blanchs com els vermells. Lo mateix els que disfrutan de la protecció dels oligarcas de Madrid, que 'ls que s'escudan ab una falsa, pero en apariencia, honrada oposició.

Els que explotan per ambició ó per profit propi la cosa pública, alguns republicans de llautó que 'ls fan d'escolá d'amén, y fins els carlins, que també ni hi há, que reben ordres del Govern civil, tota aquesta tayfa de vividors y traficants, genteta de panell de campanar, sense ideals ni aspiracions de cap mena, son els nostres contraris.

En una paraula, els cacichs fins are tolerats, sos llimpia botas y lacayos, els servents que á cassa de credencials, favor ó protecció els serveixen d'apoyo, quin migrat poder s'ha posat de manifest, resultan els qu'están en contra nostra. Aquets y 'ls inconcients de sempre, son 'ls ajudants de la obra criminal que están cometent, llensant al poble cap al enviliment y al sectarisme.

Perduda la forsa moral y 'l prestigi dels partits polítics madrilenys de que depenen, aquí Girona no son rés ni sepresentan rés, son quatre senyors particulars seguits d'alguns famolenchs que'ls hi escopsan de tant en quant alguna engruna.

Aquesta gent son els nostres enemichs. Els que avuy 'ns trovarán cara cara en las eleccions. Colla maacada d'ideals son contraris de tot lo que significa avens y cultura; enemichs de la terra que 'ls ha vist naixer, 'ns imposan *cuneros* y *dons nadies* que son l'escuma de altres terras, y enemichs de tota aspiració recta sols buscan el seu medi personal.

Pero aixó 's ha de acabar, y s'acabarà. El poble ja 'ls coneix massa y sab á que atenirse. Ben clarament ab sos aplausos ho demostrá en el meeting del dijous.

Aquí, com per tot Catalunya com ha dit molt be un nostre company de causa en la premsa, els camps han quedat ben desllindats. D'una banda, els que volém la salvació del poble, l'administració recta y honrada, el renaixement de Catalunya en tots els ordres de l'activitat humana, y de l'altra, els polítics desacreditats, els qu'han desmoralisat l'administració municipal y embrutit al poble, els qu'han portat l'Es-

tat espanyol á la derrota y á la desfeta, donantse las mans ab els perturbadors de sempre, ab els impotents, ab els falsos amichs del obrer, ab els que l' han enganyat y explotat sempre, l' enganyan avuy y continuaran enganyantlo mentres pugan.

Aquêts son nostres enemichs, els que constantment ha combatut y combat el Catalanisme, els que en la present ocasió, els catalanistas gironins, anem á atacar en las posiciones en que s' havian fet forts, gracias á la indiferencia de sots.

Res hi fá, per aixó, que sembli que tinguin certa forsa, res hi fa qu' aparentament la batalla no sigui decisiva, que l' idea redemptora de Patria, tot s' ho ha d' emportar: capellá y trona. El desvetllament del nostre poble y 'l bon sentit del poble catalá son penyora segura del esfondrament del sistema que apoyan y ne son guardadors.

L' EXIT DEL MEETING CATALANISTA

- Ha superat á las més optimistas esperansas.

Tots els estaments y classes socials, personas de tots els sexes y edats acudiren á escoltar la paraula dels oradors catalanistas. Lo Teatre plé á vessar, com may s' hagués vist, semblava que s' enfonsava ab los xar-dorosos aplaudiments del auditori.

Els representants dels vells y caduchs partits á la madrilenya, s' haurán convensut de que 'l poble se recorda sempre de qu' es catalá. Els cacichs, que son aniquilament es proxim.

L' unich sentiment é ideal que pot mouer las fibras de son cor ó son cervell es la idea patriótica. Els conceptes més radicals eran, y son sempre, els més celebrats y aplaudits. Fin els servents del caciquisme, haurian ajuntat sos aplausos als dels concurrents, s' hi ha-guessin gosat.

Quan se recordava que l' única Pátria nostra es Catalunya, que l' unitat política del Estat, te més de llegenda que de realitat, y que, en cap segle de la historia ha estat perfecta, tothom hi assentia ab la seva calurosa aprobació. Y es que la noció d' una personalitat diferenciada, no s' ha pas borrat dels fills d' aquesta terra. Son els drets de la naturalesa y de la rahó que ixen sempre á la superficie.

A n' aixó se deu l' éxit del nostre meeting.

Aquét, y 'l sentiment de dignitat tant ben posat de manifest pels oradors, es el secret que fa batejar l' entusiasme dels ciutadans.

L' identificació del auditori, ab els conceptes emitits, sancionats pels aplaudiments unánims, demostra que nostra ciutat es ben catalana; que 'ls ciutadans tots aborreixen lo régim imperant de centralisació, y que 'ls partits politichs á la madrilenya, no tenen pas aquí fondas arreus. Ben be se posá de manifest: Y aixó va preveure un demá esperansador. Y sobretot que 'l primer pas que doném pera l' enterrament del caciquisme, ha de ser de profitosos resultats.

RAMELLET DE FLORS

Fet ab retalls de la premsa periódica que ha dedicat al Governador civil de Girona y de que n' hi fém modest present.

(Continuació)

Del Camp de Tarragona del dia 20 del passat:

«A fuer de español puro» (paraulas textuales) lo gobernador civil de Girona s' ha negat á admetrer á registre 'ls Estatuts de la «Lliga Catalanista de Girona» per haver oposat reparo á la paraula «autonomía» de son article según que diu: «que tindrà per objecte treballar per tots els medis legals pera la conservació de l' Autonomía de Catalunya d' acort ab las nomendadas Bases de Manresa, mentres continuhin aquestas formant lo programa oficial del Catalanisme».

En vista de la negativa, repetida del Gobernador y en cumpliment de la ley d' Asociacions se vegeren obligats, los presentadors, á cridar al notari senyor Roqueta, perquè aixeques l' acte notarial corresponent ab inserció dels Estatuts á fi de que produhis aixó 'ls mateixos efectes de la nota de presentació que 's nega á estampar l' autoritat gubernativa. Suposant que passarà 'ls Estatuts al Jutjat tota vegada qu' en l' acta notarial consta que 'ls considera com un principi atentatori á l' integritat nacional, con tinuará treballantse tenint la seguritat més complerta qu' en lo Jutjat d' Instrucció 's resoldrá en contra del criteri gubernatiu de la mateixa manera que aixis se va resolrer en la ciutat de Lleyda, quan lo célebre ex-gobernador senyor Martos O'Neale, de bona recordansa per los catalanistas á conseqüencia de sas etzegalladas»

Del editorial de la *Costa de Llevant* del 20:

«Lo Pons Pilat que sufren en el quarter de Catalunya que s'anomena *provincia* de Girona, n' ha comés una de grossa.

Fentse émul del *celeberrim* Martos *ali-oli* que patiren á Lleyda ha rebutjat, després de varias altres barrabassadas que no son del cas explicar els Estatuts de la novella «Lliga Catalanista» que 'ls nostres companys gironins tractan de fundar.

Y saben perquè? Pel nefando y gravissim delict de consignarse en ells la paraula autonomia. Desitjan veurer més estulticia! Dónchs ha dit aquell pinácul del centralisme ha dit que portaria als tribunals dits Estatuts y á sos firmants. Ja 'ns agradaria veurer el criteri judicial barrejat ab l' opinió d' un *Quiñones* semblant!

Se necesita tenir barra y poca aprensió pera sostenir tant peregrina teoria en serio. Y sobre tot un cervell molt plé de materia blanca, á proba d' inoculacions.

Quin enteniment tant *luminoso*. Quin cap per pom d' escala.

Desde quan es punible defensar l' autonomia de Catalunya? Desde quant se considera delictuós sostenir un ideal que suposi un cabmi d' organizació en sentit autonómich dintre d' Espanya? Y desde quant li han ensenyat á n' aquet *gobernadorcillo* que 's incompatible l' autonomia catalana ab l' *unidad, integridad y l' incosutilidad* del Estat espanyol?

Per ventura, no coneix la Constitució del Estat, ni 'l Códich Penal, ni la ley de Janer de 1900? Es posible que tot un representant del Centre no tinga la més petita noció de dret politich? Y lo que 's més, que no sá-piga un borrarli de historia d' Espanya? Ignora tal volta que Catalunya ha gosat d' aquesta autonomia, tant amplia com la que pugni desitjar el més exigent de nosaltres, més de doscents anys, sens deixar de formar part de 'l Estat á qui 's va ajuntar ab unió personal? No sab tomloch que dintre mateix del segle qu' ha finat ha conservat encare atributs essencials de la sua autonomia com l' económic, l' acunyació de la moneda y altres?

Si aixó no sab, ni altres cosas que aquí no ignore un noy qu' estudia primera ensenyansa, que 's dediqui á altres feynas més convenientes pera ell encare que

no tant lucratives y 's deixi de governar *insulas baratarias*.

Un home aixís no te preu. Es una delícia estar baix la *férula* paternal d' un subjecte semblant. Fins son d' envejar els gironins. A n' aquèt si que se li pot dir: *Adiós Martos 2.º*

Ya ho saben tots els catalanistas, entitats y periódichs, á treurer la paraula autonomia de sos programes y estatuts. Sinó, estan ben frescos. Els federals y els carlistas son també de planyer. El dia menys pensat se troban empaperats.

Hidalgos aixís, *españoles tan puros* com el de marras se 'n necessitan en la nostra terra. El dia que més abundin fins las pedras s' aixecarán al clam de llibertat de nostra Patria, á qui, si tant empenyan no trobará solució en els motllos estrets de la política espanyola. Fan més propaganda ells que tota nostra premsa.

Las etzegalladas d' aquets D. Sanchos falsificats, empenyen al nostre entorn á gent qui ni memoria tenían de que fosin ciutadants d' un poble ben diferenciat y ab dret á la vida civilisada. Aixís succeheix á tot arreu ahont hi campa algún mandari d' aquesta *ralea*.

Aquets son els procediments coloniáls que tan fructuosos son.

Podém dir, si, que 'l fet relatat ha provocat general indignació y ha despertat á Girona entusiasmes y energias com may s' hauria pogut imaginar.

Augurém un senyalat triomf als catalanistas gironins, en las próximas eleccions. Aixó ja es comensar ab bon peu. L' enhorabono *Poncio*. Amunt els cors y visca l' autonomia de Catalunya!!»

(Continuará)

EL MEETING CATALANISTA

May s' havia celebrat á Girona un acte de la resonancia y grandiositat del que obtingué nostre meeting. May el públich, s' havia interessat com ara per una causa ni per un partit, com ho demostravan las generals mostrats d' aprobació y l' entusiasme que va regnar constantment. Y es que, l' idea de Pátria, repercuteix y brolla en el cor de nostres concitadans.

Va tenir trascendental importancia, y ferí de cap á cap, ab ferida mortal, al caciquisme denigrant y coquí que sufrim.

L' ARRIBADA DELS ORADORS

A l' arribada del exprés, que surt de Barcelona á las set del vestre, se trobava á l' estació de Girona l' estat major del Catalanisme d' aquesta immortal ciutat. Els nostres companys foren rebuts molt carinyosament, y ab els catalanistas gironins anaren desseguida al Teatre Principal, ahont havia de celebrarse l' acte públich.

EN EL TEATRE PRINCIPAL

El Teatre presentava un aspecte brillant; plenas las galerias, ocupats tots els sillons y 'ls palcos á vessar; en el primer pis las principals familias, senyoras y senyoretas, de Girona.

Allí s' havia congregat todas las clases y estaments.

La dona gironina, no volguent desmentir 'ls sentiments que covan coratjosos y sincers en son cor fidel á la terra, acudí presurosa á sentir els conceptes patriótics que varen exposarse, é interessantse en tot lo que s' havia de dir s' associá ab entusiasme á las manifestacions de simpatia prodigadas pels concurrents.

Distingidas y hermosas senyoretas de nostra, lluhian en son pit cintetas y llassos ab els colors de la bandera barrada catalana.

A dos quarts de deu en punt, entraren al escenari 'l doctor Robert, el senyor Rusiñol, sos companys de Barcelona els representants de fora y la Junta Directiva de la «Lliga Catalanista de Girona», ab els representants de diferentas entitats que concorregueren al acte, essent saludats ab entusiasmas aplaudiments. En la testa del escenari y sobre la taula presidencial, lluhia un gran escut de Catalunya.

COMENSA L' ACTE—EL SENYOR MONSALVATJE

Com á president de la LLIGA, que presidia la reunió,

feu la presentació dels oradors, els va saludar agrahtint son concurs y oferí la presidencia al doctor Robert, que va passar á ocupar-la entre 'ls aplaudiments de la concurrència.

En l' escenari ademés hi tenian cabuda, 'ls socis inscrits de la LLIGA y gran nombre de representacions y delegacions d' entitats y periódichs de fora.

EL SENYOR CASAS-CARBÓ

Comensa saludant á las ciutadanas de Girona, ja que una causa, diu, que compta ab l' ajuda de las donas, es causa guanyada. (Aplaudiments).

Parla del catalanisme y del caciquisme centralista; defineix el primer, dient qu' es l' amor á la patria catalana, posant en acció els medis pera regenerarla, y afegeix, que son principal enemich es el caciquisme centralista, que té la poderosa aliansa de l' apatia dels governants a la qual se manté. Examina 'l moviment poderós que, després de las darreras guerras, ha experimentat l' opinió á Catalunya, comparantlo ab la indiferencia que s' ha sentit á Madrit, y explica 'l desentrollo creixent del catalanisme fins que 'l caciquisme, aterrat, s' ha posat á combatirlo furiosament, propagant la divisió que nosaltres havém de contrarrestar, cercant la unió de tots els catalans. (Aprovació). Fà notar la importancia de las eleccions municipals, donchs el Municipi es una de las fortalesas del caciquisme d' ahont l' etjegarà la gent que ara 's decideix á llensarse á la lluyta sense que ell pugui impedirho. Acaba victorejant á Girona y á Catalunya. (Aplaudiments).

El secretari senyor Torroella doná compte de las representacions y adhesions rebudas, algunas de las quals, son llegidas pel vis-secretari senyor Sambola.

EL SENYOR PRIM DE BALLE

Ressenya 'ls progressos del catalanisme á seguit dels darrers desastres d' Espanya; en hermosos paragrafs descriu l' antiga Catalunya y son esperit, semblant al de Bohemia, Noruega, Irlanda y el del poble boer, al qual dedica un carinyós recort. (Aplaudiments). Diu que 'l fonament del catalanisme se troba ademés en las teorias sociológicas modernas, que distingeixen las colectivitats artificials fillas del sigle XVIII, de las verdaderas nacions que son las que tenen dret á governarse. Aplica á la qüestió catalana las modernas

teorías, y diu que aquella existirà sempre, porque es independent del problema de la governació del Estat, y encara que Espanya fos ben governada, Catalunya reclamaria l' autonomia porque prefereix ser autònoma, encare que l' autonomia l' hagués de perjudicar en alguna cosa, que ser com avuy, esclava. (Aplaudiments).

Descriu ab energia las vexacions que ha sufert y sofreix Catalunya en sa llengua (Aplaudiments) y en sos drets, que al ser reclamats son contestats ab la frase de que som «els hereus d' Espanya». Ho som si acás porque havém de mantenir á germanastres ganduls. (Aplaudiments).

Acava dihent que pera curar aquets mals existeix el catalanisme, que no predica odi sinó amor pera totas las regions, y que Catalunya se salvará ab Espanya ó sola, però ab la seva autonomia que l' ha de tornar á temps de gloria. (Grans aplaudiments).

EL SENYOR FONT DE RUBINAT

L' ex-batlle de Reus, d' una població—diu—que may s' ha ajupit al jou del caciquisme, parla en nom del Camp de Tarragona, y recordant aquella frase d' un escriptor, de que Barcelona mirava á Europa, mentres las altres tres capitals catalanas contemplavan á Madrid, proclama que avuy Girona se li ha girat d' esquena. (Aplaudiments).

Entre picaments de mans explica ab calor els tres períodes difícils qu' ha atravessat Catalunya després del parlament de Casp, en temps de Felip IV y en la época de Felip V.

Acaba dihent que abans els catalans teniam patria, bandera y escut, y que, havétnosels prés, avuy reclamém l' escut, la bandera y la patria.

El senyor Font, va ser calurosament ovacionat al acabar el seu parlament que fou dit ab tot l' entusiasme y l' energia que domina en tant distingit patrici.

EL SENYOR ABADAL

L' ilustre ex-diputat per Vich comensa rebent nutrits aplaudiments.

En hermosos períodos explica la lluyta entre dos esperits: el de mort, representant pel centralisme, y el de vida, per Catalunya, que vol prosperar. La guerra es implacable, porque no hi há manera de que viscan junts, y en aquesta lluyta el lloch dels catalans está ben marcat, contra 'l centralisme, que no 'ls vol; que no respecta sa naturalesa, que no respecta la seva llengua per cap acte transcendental de la vida. (Grans aplaudiments). Pinta magistralment las vexacions del centralisme á Catalunya, y diu, que per propia dignitat els catalans, havém de lluytar contra d' ell, porque 'l dret del poble á governarse es ilusori, ja que la oligarquía que 'ns regeix obliga als ciutadans á renegar de sos drets pera mantenir una política raquíca y miserable.

Aixó s' ha d' acabar; s' ha d' anar á la lluyta activa, aprofitant las eleccions municipals, pera portar gent honrada á l' Ajuntament.

Acaba ab un brillant període, recordant las gloriosas lluytas y grandesas catalanas portadas á cap al crit de ¡Visca Catalunya! qu' avuy repetirém al llen-sarnos á la lluyta electoral que tenim el dever de guanyar. (Grans aplaudiments).

EL SENYOR FAGES

De part dels catalanistas figuerenchs, saluda á 'ls gironins. Combat al caciquisme y encareix la necessitat de anar á la lluyta, prescindint de las ideas que tingan els candidats, dels que sols s' ha de mirar si son

gent honrada, que no hi vagin á guanyar rés, sinó á sacrificarse pel bé de tots. (Aplaudiments), L' acte que va á realisar Girona repercutirá en las comarcas que la rodejan y en altres pobles que seguirán son exemple en novas eleccions. Anirán á lluytar fent empossible 'l falsejament del vot pels cacichs, y lograrán la victoria. (Aplaudiments).

Analisa 'l funcionament del caciquisme en els pobles de fora y demostra que subsisteix perquè la gent com cal, lo tolera ab la seva pasivitat, sent aixis qu' ell aguant 'ls cuneros y aquets al Govern; trenqueu, diu una anella, la darrera, y lo demés caurá per si sols. (Entusiastas aplausos).

EL SENYOR MUNTANYOLA

S' alegra de véurehi damas y noyas, que, com las flors. portan ahont van, alegría. hermosura y aroma. Las saluda també per agraument.

Quan á la patria l' havian treta de per tot arreu, se va guardar á n'el cor de las donas, que'ns han ensenyat la seva llengua y 'ns han ensenyat á estimarla. (Aplaudiments). Als que ja lluyteu, venim á felicitarvos, á oferirnos, á abrasarvos. Tota Catalunya 's bat. Armeuvos també, gironins, de vostres drets, que si aquestas armas no fossin prou, día vindrá que haurém d' agafar las altrás. (Grans aplaudiments). Sense distinció d' opinions ni de classes, aplegeuse per exigir una honrada administració y l' autonomia de Catalunya, qu' es la patria de tots, y pera netejar Girona de reptils servidors del caciquisme de Madrid (Aplaudiments).

Haveu de ser catalanistas. A Madrid se preocupan de lo que pasará quan el Rey porti corona. (Riallas). Nosaltres ens havem de preocupar solzament de si han ensenyat á S. M. la Historia d' Espanya. (Aprobació). Tinch por que hagi après la Historia que 'ns ensenyan á nosaltres, y de la qual va dir un castellá ilustre, qu' es una farsa. A Espanya hi há, desde qu' existeix, diferents pobles; la unitat espanyola es moderna: may havia existit abans dels Reys Católichs; el poble, que pel número y las circunstancias, se va fer amo d' Espanya, no ha sigut may treballador, ni ha sapigut may governarse ni administrarse.

Ab citas d' autors castellans, prova las sevas afirmacions. Els pobles que han estat units ab Espanya, han treballat sempre per separasen. Explica els dominis qu' Espanya ha perdut; prova que 'ls catalans no hi havém tingut intervenció; demostra el predomini de l' Espanya central y del Mitg-dia, y troba llógich que l' Estat aixis constituit, hagi arribat á la situació actual. El nou regnat ha de reconeixe igualtat de drets á las antigüas nacionalitats y dalshi l' autonomia. Cada poble contribuirá al Govern comú ab sas especials aptituds, y Espanya 's convertirá en una confederació avansada y progressiva.

Justifica las doctrinas regionalistas per la rahó natural y la ciencia moderna, y diu que l' autonomia que vol Catalunya, l' estendrá á la comarca y al municipi, allunyant tota centralisació, fins la que aquestos podrian sufrir de Barcelona. (Aplaudiments).

Entre entusiastas aplaudiments, ataca violentment als cacichs y als que 'ls ajudan. Demostra ab el nostre programa que ens preocupem de las classes necessitadas. Aixis com els qu' explotan al poble, ens motejan porque el poble no 'ns ajudi á treurels de la menjadora, els qu' explotan á tota Espanya, ens diuen separatistas porque las demés regións no ens ajudin á treurels d' ahont están, pera portarlos ahont haurian d' estar, qu' es á presiri. (Grans aplaudiments). Par-

lém d' història, perquè Catalunya era un dels pobles més lliures de la terra, quinas lleys, han sigut modernament copiades pels països més adelantats. (Aplaudiments). Ens diuen ademés clericals ó reaccionaris, quant no es ni una cosa ni l' altra, que no ens parém en discutir lo que pensi cadascú, sino que busquem lo que á tots ens interessa: etjegar d' Espanya la colla de bandolers que l' explotan. (Grans aplaudiments).

Acaba relatant las mostrats de simpatía per Espanya, dels delegats de las Repúblicas Sud-americanas, reunits en ocasió del Congrés Pan-americaná á Moctezuma, de Méxich, y diu que Catalunya desitja també enviar un *ósculo cariñoso á la madre España*, quant aquesta li hagi tornat l' autonomia. (Ovació).

EL SENYOR BOTET Y SISÓ

El president del Centre Catalanista de Girona parla en nom del catalanisme històric, que va á las eleccions municipals encara que sentint no poguer, per que las lluytas no ho consenten, realisar el seu programa portant al municipi als obrers; ab lo que resulta un Ajuntament que no pot dir com en Fivaller: «Jo soch la ciutat». (Aplaudiments).

Protesta de que se 'ns digni reaccionaris, però—diu—si se 'ns anomena aixís perquè reclamém las llibertats perdudas, á las horas sí, som reaccionaris de la llibertat. (Aplaudiments).

Diu qu' en el catalanisme hi han entrat elements nous, desenganyats pels desastres y derrotas, després dels quals s' ha de confessar qu' es precis cambiar de sistema. (Aplaudiments).

Combat al caciquisme y als mangonejadors de la cosa pública, fuetejantlos de valent. Enumera 'ls mals del sistema, en las poblacions petites, y explica 'ls remeys pera contrarestarlos. Excita al poble de Girona á que secundi ab decisió aquet moviment de desvetllament, y que tothom, acudeixi á asoplujarse sota 'ls plechs de la bandera catalanista.

EL SENYOR RUSIÑOL

Excusa sas facultats oratorias, y diu que accepta 'l títol d' embaixadors de Catalunya, que 'ls va donar en Romero Robledo, perquè ells son diputats sense districte, representants y defensors dels interessos de tot Catalunya. (Aprobació).

S' ocupa d' assumptos d' actualitat, y ab satírica frase pinta á la desastrosa administració espanyola ab sos investigadors, que venen á ser una *providencia* pel contribuyent, que no pot pagar lo que li exigeixen, facilitantli un arreglo; entregant l' administració á empresas arrendatarias, y dificultant tot lo que representa prosperitat y progrés pel país. (Aplaudiments).

Diu que també 'n tenim molta culpa nosaltres, per no havernos interessat més prompte per la cosa pública, malgrat d' existir com avuy els fets històrics, qu' ara ens animan. (Aprobació).

Recorda, per fi, els heroïsmes de Girona, y diu que allavors l' enemich era fora y sapigué vancel; avuy es á dins de la ciutat, en el caciquisme, que será també derrotat. De lo contrari, si la ciutat seguía com avuy, viuria deshonrada. (Aplaudiments).

EL DOCTOR ROBERT

S' aixeca en mitg d' una ovació entusiasta. S' acosta al públich, y ab veu apenas perceptible, diu que, impossibilitat de parlar com voldria, ha escrit en pocas planas lo que volia expressar, y ho entrega al senyor Muntanyola pera que ho llegeixi:

En una ocasió com aquesta, es més grata l' oratoria

que la paraula escrita, però complertament afónich pel cansanci d' aquets días, en que he hagut d' assistir á diferentas reunions públicas, he portat al paper la síntesis del meu discurs.

Devant del vostre entusiasme y del vostre amor á Catalunya, no podia de cap manera deixar de correspondre á la vostra invitació, deixant de venir á Girona á presidir aquest acte. Jo vos saludo, vos felicito y vos auguro la victoria. Fa consideracions sobre la nostra causa y la justicia de las nostras reclamacions, y diu que volém la autonomia pera todas las regions d' Espanya. Afegeix que l' estudi dels fets y l' experiéncia de las cosas, ens ha de portar cada día més á las ideas autonomistas.

No volém l' autonomia solzament pera Catalunya, sino que la reconeixem á todas las comarcas y municipis de la nostra terra. Aborrim la centralisació; no la podem, donchs, volguer á casa nostra.

Girona, per exemple, es el centre d' una comarca especialment agrícola, y té necessitats y interessos diferents de Barcelona, qu' es centre d' una comarca principalment industrial. Ab las nostras ideas, todas las entitats naturals han de gosar d' autonomia en alló ques 'ls hi siga particular y propi.

Acaba encoratjantlos per la lluyta, que s' apropa y que á tots interessa, y proclama sos amors y sas aspiracions ab tres viscas: ¡Visca Girona! ¡Visca Catalunya! ¡Visca la autonomia de todas las regions!

Acaba l' aplech entre 'l major entusiasme y als crits de ¡Visca Catalunya! á las dotze de la nit.

REPRESENTACIONS Y ADHESSIONS

Enviaren representacions: «Centre Catalanista de Girona» y sa comarca, «Joventut Catalanista de Girona», Agrupació «Arts y Lletres de Girona», «Agrupació Catalanista de Bordils» y sa comarca, idem de Blanes, idem de Lloret, idem de Besalú, «Centre Catalanista de Figueras, Lliga Catalanista de Reus, Catalanistas de Lloret de Mar, idem de Banyolas, idem de Cassá de la Selva, de Amer, y d' Anglés y de La Bisbal, entre altres periódichs: *La Veu de Catalunya*, *La Veu de l' Ampurdá*, *Diario de Gerona*, *Lo Gironés*, BUTLLETÍ DE LA LLIGA CATALANISTA y representants de tots els periódichs de la premsa de la localitat y altres diversos de la provincia. També hi havia algun corresponsal de la premsa madrilenya.

Se reberen las següents adhesions:

«Associació comarcal de la Costa de Llevant», Agrupació Catalanista de Cardedeu, idem «1.714» de Celrá, idem de Vilassar de Mar, «Centre Catalanista de Mataró», y altres; «La Veu del Vallés» de Granollers y «La Costa de Llevant», Agrupació Catalanista de Blanes, Centre Catalá de S. Feliu de Guixols.

Y las individuals, que foren molt aplaudidas, de don Francisco Romani y Puigdemoglas y don Antoni Rusiñol, ex-president de la «Unió Catalanista», y don Joaquim Riera y Bertran, tots tres ex-presidents de la «Unió Catalanista» don Joan Casas y Arxer de San Feliu de Guixols, don Marian Serra y Font de Canet de Mar, y don Joseph Calzáda y Carbó de Burriana.

També s' havia rebut en el mateix dia una hermosa comunicació de la Unió Catalanista contestant al oferiment de la Lliga y oferintse per tot lo que fos treballar per la personalitat de la nostra Nacionalitat.

AL HOTEL DEL COMERS

Els oradors, representats de las entitats y de la premsa, foren obsequiats ab un espléndit «lunch» al

Hotel del Comers. Al destaparse el xampany, el senyor Sagner (don Emili) agrahí als oradors de Barcelona la seva cooperació, contestant ab patrióticas paraulas, el senyor Abadal. Abdós foren molt aplaudits.

Al final d'ell, tothom s'aixecá dominat per un mateix impuls, entonantse ab tota majestat, el nostre himne nacional *Els Segadors*, que foren estrepitosament aplaudits y corejats ab viscas diversos á Catalunya y á sa llibertat.

RETORN DELS FORASTERS

En l' exprés del matí tornaren á Barcelona els nostres companys que, en l'estació de Girona, y malgrat l'hora intempestiva de las cinch de la matinada, foren despedits pels més distingits amichs y companys de causa d'aquesta ciutat, als quals varen repetidament expressar la seva satisfacció per l' éxit de l'acte celebrat, y las més grans mercés pels molts obsequis y atencions de que 'ls feren objecte.

IMPRESIONS

Els oradors estigueren á gran alsada, sobresurtint sobre tot, sens que 'ls altres ho deixessin de fer mes bé, els senyors Prim y Muntanyola. La exposició de doctrina clara, radical y entussiasmadora. El públich identificat ab els conceptes emesos pels oradors, com ho provaren las continuas ovacions de que eran objecte.

Y sobretot, lo que 's més de remarcár l'esperit de concordia y de germanor que regná, reunintse persones de tendencias que semblavan diferentas pero que s'ha vist que no ho son pas. Las adhesions de tres ex-presidents de l'Unió Catalanista, el torn concedit y acceptat pel president del Centre Catalanista de Girona, demostrá que devant de Catalunya tots som uns, y tots volem lo mateix. Aixó es un triomf per la LLIGA DE GIRONA.

MOVIMENT ELECTORAL

Infundis dels cacichs

Propalan tota clase de falsetats. El cos electoral no s'ha pas de deixar enganyar. Els coneix de sobras.

Fan corre per exemple que D. Francisco Monsalvatje, D. Joan Planas y D. Ignasi Prim, no tenen capacitat legal pera ser concejals.

Res més equivocát ni inexacte. Tots tres amichs nostres tenen plena capacitat pera ser elegits. Una moderna Real Ordre y la mateixa Lley Municipal ben clarament ho consignan. Per consegüent no hi pot pas haber duptes.

Els que no ho son, ben manifestament es el *perin-clit* Vicens Carreras, y algún altre dels que figura en la candidatura caciquista.

A son degut temps, si es que surten aquets á que 'ns referim, ben cla s'ha de veurer. Si fins are ningú 'ls hi ha dit res, nosaltres ab la lley á la ma 'ls inutilisarém.

Ja ho saben donchs electors, á votar, nostres amichs Monsalvatje, Prim y Planas, y á no votar en Carreras, porque 'ls vots d'aquet darrer serán vots tirats á l'aygua.

Una altre mentida

Degudament autorisats, podem manifestar, qu' es fals y complertament fals que nostre amich y consoci lo conegut industrial D. Juli Laverny, se presenti candidat independent per cap districte. Ni s'ha presentat

ni pensa presentarse.

Els candidats oficials del primer districte, fan corre pera *agafar peix* sens dupte, que farán una palanca ó pont en el carrer del Carme y que posarán la llum eléctrica en el *Poble Sec*. Res més lluny de la realitat. Fins are no hi ha res consignat per aquest objecte en els pressupostos municipals; ni hi há medi legal pera conseguirho fins d'aquí forsa temps. Son *romansos* que diuen per agafar vots.

Els que renuncian «á la mano de D.ª Leonor»

Entre 'ls molts que no s'han volgut prestar á fer de comparsa ab els cacichs, y no han volgut formar part de sa candidatura podem citar.

Don Joseph Perramon pel districte 1.er Don Lluís Perich pel 2.^{on} Pel 3.er son varis que 'ls hi han dit també, *apa buenas*, y pel 4.^t D. Pere Durán s'ha negat en absolut á formar part de la candidatura oficial, com també segons se diu no 'n vol formar part un tal senyor Garanger (a) Basté.

Aixó sí, que 's estar d' pega. Ningú 'ls *ascucha*. Pobres cacichs!

Els carlins

Se había dit que presentarian candidatura, á imitació dels republicans, pero resulta que no s'ha confirmat. Nosaltres no ho hem pas volgut creurer. Sabém sos principis que no 'ls permeten pas tampoch votar ab els caciquistas. Y son deber ja saben quin es, allá hon no 's presentan candidats de son partit. A n'els que siguin amichs dels cacichs 'ls hi recomaném l'article «*A votar*» que va publicar fa dós números el valent setmanari barceloní *El Cañón*.

La candidatura caciquista

Se diu qu' está composta de las personas següents:

Pel primer districte Duran, Oliveras (a) *Rata*, y Tarrés. Pel segon Estech y Corominas (R). Pel tercer Perez (N). germá del *sanador*, Carreras (V) l' *amo de la plassa*, segons diu ell, y en Baldiri Simón. Pel quart. Valero Leal, y... uns diuen en Baranger (a) Basté y altres diuen que no 's vol deixar presentar. D'aquets senyors, n'hi há que 'ls deixarán al carrer per apoyar algun dels republicans de nom, com per exemple en el districte primer que esborran á n' en Tarrés é hi posan en Gumbau que fá de republicá. Y no solzament l'esborran si no que han fet imprimir candidaturas sense 'l nom d' en Tarrés.

La candidatura republicana

Els republicans han publicat un manifest, en llengua forastera, en el que expresant son programa administratiu abogan per la descentralisació y per l'autonomia. Aplaudim sos proposits, y celebrant que hagi deixat de formar part del *lastre* dels cacichs y explotadors del poble; 'ns temem que portan encare un peccat d'origen y es d'amistat ó primitiva conxorxa ab els cacichs. Y 'ns confirma aquet temor, els rumors de que dos de sos candidats, els senyors Gumbau y Leal son apoyats pel ministerials caciquistas, aixó y 'l que no tinguin intervenció propia en las Mesas 'ns fa creurer en lo fundat de la versió. Avuy se veurá en los collegis. Si van contra 'ls cacichs 'ns tindrán á son costat. Els nostres Interventors al fi y al cap han de vetllar per la veracitat del sufragi.

Sos candidats son: districte 1.er Joseph Gumbau y Serra, 2.^{on} Pere Gimbernat y Arbat, pel 3.er Francisco Boxa y Bagué, y pel 4.^t Valero Leal y Arquer.

Avisos als Interventors

Se 'ls suplica, que, avuy, durant la votació y luego

en el escrutini, tinguin ben presents y consultin quan els convingui, las instruccions que tenen rebudas de la LLIGA.

Qualsevol ilegalitat, abus, ó acte que s' intentés fer de coacció, ó encaminat á trepitjar la sinceritat del sufragi poden posarlo en coneixement de nostres amichs y agents que estarán en totas las seccions, pera que aquèts se cuydin de trasmeterho en las nostras oficinas.

També se 'ls reitera que, tinguin molt cuydado ab els noms de las llistas de morts, ausents é inhabilitats que obran en son poder, y obrin en consecuencia.

Advertencias als Electors

Torném á recomanarlos que no 's deixin sorprendre ab candidaturas truncadas, que son fetas pels *criats* dels cacichs, ó ab noms equivocats, ó altres redactadas en catalá, artimanyas gastadas de que 's valen á darrera hora que, depositin els bons ciutadans, las que han sigut enviadas á domicili y repartidas personalment pels nostres companys.

Tampoch han de fer cas de las que propalen, dihent que tal ó qual candidat nostre, retira sa candidatura.

Els candidats patrocinats per la LLIGA, van y deuen anar en candidatura íntegra y tancada á las urnas. Res de combinacions y esborrar noms. Ja ho saben els nostres amichs, el que no l'agradi un nom que no 'n vóti cap.

Igualment, preguém á tots els electors que, com que no n' hi ha prou ab depositar el vot á las urnas sinó qu' es precís vetllar per la puresa y sinceritat del sufragi, que procurin anar, tots, quan més millor á las quatre de la tarde al escrutini parcial de la secció ahont han votat, pera fer respectar la veritat de la votació.

A las urnas

Avuy se veurá, ben bé, 'ls treballs d' organisació y de propaganda qu' ha organísat la LLIGA CATALANISTA d' aquesta ciutat, Surtin tots ó part tant sols els candidats patrocinats per nosaltres, la victoriaserá positiva. El bon nom que portan cada hú d' ells, els fermes propòsits de treballar per una honrada y diligent administració comunal, constituheixen una garantia de lo que han de fer á la Casa del poble.

El desvetllament de la opinió pública en aquesta condormida y apática ciutat, l' haver tret de l' indiferencia á la gent retreta de Girona, y fet recular l' indiferencia musulmana d' alguns, conseguint que tot hom se preocupi de la cosa pública, fins avuy detentada pels traficants indígues, y al mateix temps d' que acostumem al poble al exercici de las costúms polítiques, aixó es el mellor exit y encoratjador premi dels nostres treballs. Per si sols, aixó ja es un gros triomf; triomf que senyalará profitosos resultats en l' esdevenir d' aquesta ciutat.

Els cacichs

Se rabejan en sa impotencia. Apelan á tots els medis pera reaccionar al cos electoral, valentse de totas las malas arts y de las artimanyas posadas en us pels tupinayres.

Sols devém recordarlos, que alguns dels medis que apelan cauhen dintre las prescripcions del Códich penal, y que nosaltres estarém á la mira perquè la Lley se compleixi. Estém disposats á desenmascararlos y á portarlos á la barra. Que ho tinguin present y que vagin ab cuydado.

Una advertencia molt interessant

Es clar que á ningú agrada que se 'l prengui per

mingo y se 'l fassi servir de medi ó instrument per fer una picardia. Y avuy es molt fácil que aixó succehesca á alguns electors. Per aixó volém advertir als que han de votar que tinguin compte en no caure á la trampa.

Un dels medis més socorreguts que tenen els cacichs per fer surar una candidatura determinada, ó quan menys assegurar la elecció de qui 'ls convinga, es barrejar el nom del candidat *indispensable* ab el de qualsevol altre de la candidatura contraria, com més respectable mellor, á fi de que 'l candidat caciquista obtinga vots que d' altre modo perderia.

Hí ha aquí Girona un maco que es l' áliga per fer aquesta brometa, y perquè unaltre no 'n patesca, farém notar que sol remanar molt per las seccions 5.ª y 6.ª, ó sia pel districte tercer, colegis del carrer de la Neu y de la Plassa del Oli, que avans era al carrer de la Forsa.

Dónchs be: ja que aquest fulano ens ha ensenyat aquesta *máquina*, ha de servirnos sa ensenyansa perquè procurém que no li funcioni be á n' ell ni á cap més que vulga ferne us.

La manera d' espatllarla es ben senzilla: cada elector ha de votar íntegra la nostra candidatura y 'l remey es segur.

Si 'ls caciquistas tenen el gust de barrejar el nom d' algun dels nostres candidats ab els de la seva candidatura, farán santament; pero 'ls catalanistas y 'ls que vulgan el be de la nostra ciutat, farán molt més santament no votant en lloch ni per cap terme cap dels candidats que proposan els nostres contraris; ni sols ni barrejats.

Alerta, donchs, electors: Procureu enterarvos be dels candidats que proposa la LLIGA CATALANISTA, y gran cuydado á tocar cap nom dels que figuran en la candidatura.

CRÓNICA LOCAL

Han visitat nostra Redacció els confreres nostres *El Renaixement* de Barcelona, *Gent Nova* de Badalona, *La Costa de Llevant* de Canet de Mar, *Lo Missatjer* de S. Martí de Provensals, *Sempre Avant* de Manila, *La Veu del Segre* de Lleyda, *Lo Pensament del Segriá* de Almenar, *La Veu de Montserrat* de Vich y ademés *La Euskalduna* de Bilbao, y *La Frontera* de Camprodón.

Agrahim la visita, y queda establert el cambi.

—Agrahim igualment la visita personal que 'ns han fet apreciables periodistas de la premsa catalana, ab motiu de venir pera assistir al meeting.

—Ha cessat la companyia d' ópera que durant las fi-ras ha actuat en el nostre Teatre Principal. Els primers dias, aná bastant regular. No aixís els darrers, creguém que ha estat un veritable fracás per l' empresa ó sub-empresa.

MOVIMENT CATALANISTA

—S' ha publicat una fulla contenint una senzilla armonisació pera piano del himne nacional *Els Segadors*, feta pel senyor Marraco (fill). Com á orla hi figura una reproducció de la hermosa estàtua d' en Rafel de Casanova que hi ha al costat del Arch de Triomf.